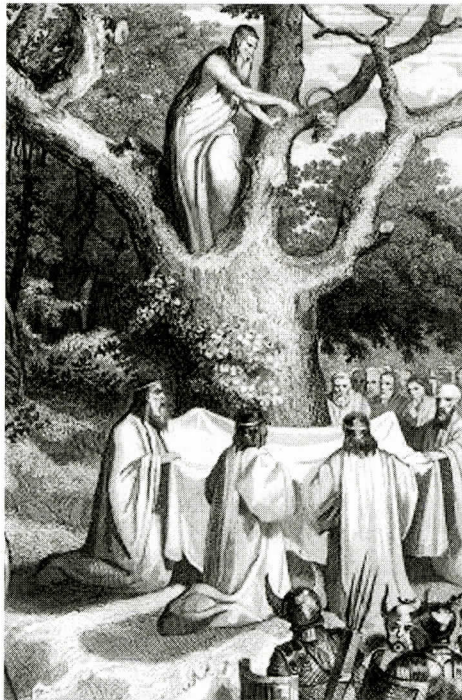

Jmelí, Vánoce a ozvěny starověku

Ačkoliv vnímáme Vánoce jako křesťanský svátek, zachovávají v sobě mnoho starověkých tradic. Kytičky jmelí, kterými právě zdobíme své domovy, představují pozůstatky právě takového prastarého zvyku, přežívající tisíciletí...

Zvláštní cizopasná rostlina na sebe poutala pozornost člověka od nejstarších dob. Protože nevyrostla ze země, ale vysoko ve větvích stromů, byla pokládána za seslanou samotnými bohy. Vysoko v úctě chovali jmelí Keltové. Antické prameny popisují barvitě rituály, při nichž druidové (kněží) šplhali do korun mohutných dubů a zlatými srpy odřezávali keříčky jmelí. Věřili, že

právě zde se skrývá veškerá síla stromu a právě proto zůstává rostlina zelená, i když celý strom shodí na zimu listí. Keltové považovali jmelí za všelék, stejně jako mnoho jiných indoevropských národů. Temnou roli sehrála rostlina v severogermánském mýtu o bohu míru a dobra Baldrovi. Podle věštby hrozilo Baldrovi smrtelné nebezpečí, proto si jeho matka Frigga vyžádala ode všech bytostí, zvířat i květin slib, že mu neublíží. Pouze na jmelí zapomněla a hrot šípů vyrobený právě z tohoto keříčku se stal jejím synu osudným. Přesto se v severských tradicích spojuje jmelí s láskou a plodností. Kteroukoliv ženu procházející pod zavěšenou větvičkou bylo mož-

né „beztrestně“ políbit. Keříky jmelí chránily navíc před vstupem zlých duchů i nebezpečím požáru. Položené pod polštář přinášely spícímu věštecké sny i magickou ochranu... Pohanské zvyky nedokázalo ani křesťanství plně vyvrátit a tak vytvořilo vlastní legendy o této pozoruhodné rostlině. Nejzajímavější se týká původu jmelí – původně mělo jít o strom běžného vzrůstu. Z jeho dřeva však byl vyroben kříž, na němž ukřižovali Krista. „Za trest“ se strom zmenšil do trpasličí cizopasně formy, jak ho známe dnes. Ať už vnímáme jmelí jako symbol lásky, Vánoc, nebo pouze jako ozdabu svátečních dnů, zůstává i dnes součástí našich tradic, ostatně jako už nejméně posledních 2000 let.

Mgr. Eva Čermáková, Ph.D.,
archeoložka Muzeum regionu
Valašsko

Obr. Keltský druid utíná jmelí (romantický obraz P. A. Jeanrona).